

L'Esquella de la Torratxa

NY XEIX Num. 2476 :-: 15 cts. :-: Atrassats 30

LA LLANTERNA MAGICA

—Què veieu macos?
—Res, ho veiem tot negre

Teatre Còmic

L'èxit dels èxits
La grandiosa revista

Joy-Joy

Totes les nits
Dijous, dissabtes i festes
a la tarda

NOVEDADES

Teatre Català

Avui, nit, MARÇAL PRIOR; protagonista:
l'Enric Borràs. :: Diumenge, a dos quarts de
quatre, EL SECRET DE LA CAPSA D'OR.
A dos quarts de sis, MARÇAL PRIOR; pro-
tagonista: l'Enric Borràs :: Nit, la genial
creació d'en Borràs: EL MONJO NEGRE

Es despatxa a comptaduria

EDEN DIRECTOR:
LUIS CORZANA

DE LAS SEIS TARDE A TRES DE LA MADRUGADA

DANCING FANTASTICO

El Cabaret de las mil y una noches
Sorprendente novedad

Gran transformación del célebre pintor decorador
Don JOSE SAÑES

OLYMPIA

EXIT GRANDIOS DE LA NOVA COM-
PANYIA DE CIRCOL EQUESTRE

Funcions totes les nits :: "Matinées" especials
les tardes dels dijous, dissabtes, diumenges i
dies festius

Seients de pati, a 4 i 3 ptes. : Seients populars
d'amfiteatre, a 1'50 ptes. : Entrada general 0'70

BICICLETES
MOTOR

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

Els *menús* més deliciosos són els
del restaurant

Grill-Room

Escudillers, 8 :-: Café - Bar - Restaurant

Casaments

Solters i vidus!

Es gestionen amb persones honrades i de posició,
disposant de capital al contraure el matrimoni
assumpte seriós i legal

Plaça Catalunya, 17, 2.^{on} - lletre A

(Entrada pel PORTAL DEL ANGEL, núm. 25)

De 11 a 1 i de 5 a 8

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

AQUEST NUMERO HA ESTAT PASSAT
PER LA PREVIA CENSURA GOBERNATIVA

LES GANGUES DEL PAGES

—Noi, amb aquesta carpanta que no se
t'acaba mai, sí queestic ben lluit jo!

O TOTS DOS O CAP

A conseqüència del que ha passat a la Comissió Municipal de Cultura, havien de dimitir dos regidors: els senyors Peray i Casero. El senyor Peray tenia bons "agarraders" i es pogué quedar. Però el senyor Casero havia de presentar la dimissió.

I ara bé el bo. El senyor Casero va dir que si no dimitia el senyor Peray, ell tampoc. Davant d'això, hom decidí que no dimitís ningú. La qüestió va ésser debatuda, i encara està en dansa. La Comissió de Cultura es reuní i acordà que tots dos havien de marxar. I sembla que això haurà d'ésser així.

LA PLAÇA DE CATALUNYA

El senyor Nebot, que ha anat a Madrid per compte de l'Ajuntament, ens ha escrit des de la "villa y corte" per a saludar-nos i agrair-nos la nostra informació del número passat sobre el fet que l'alcalde ha decidit que les obres de la Plaça de Catalunya s'acabin per concurs.

Es exacte—ens ve a dir el senyor Nebot—que ell està per damunt de tota qüestió d'epidermis i d'ofensa. Fins ara ell mateix s'havia encarregat de les obres, però l'alcalde devia considerar que no ho feia prou bé i vol treure-les de les seves mans.

Els homes com ell han nascut per l'art i a l'art estan consagrats; i resulta que el senyor Nebot ha de lliurar-se més que ningú a l'art, perquè d'homes com ell només n'hi ha, n'hi ha hagut i n'hi haurà un de sol, que ell mateix. Si ell es sentia menyspreat i s'ofenia per l'actitud de l'alcalde—cosa que representaria no voler que el seu projecte servís per acabar la Plaça—, com s'ho faria el món sense una obra com aquesta, la única obra insuperable? Ah, sense la Plaça de Catalunya del senyor Nebot, la humanitat es llençaria de cap al caos!

Trobem molt justes les declaracions epistolars del senyor Nebot. Les aprovem coralment.

LA CRISI DEL ROMANTICISME

L'haviem rebaixat molt; l'haviem escarnit; ens en havíem burlat; li havíem tirat pedres; l'haviem posat en ridícul. Però potser serà cosa de tornar-lo a aixecar. El romanticisme està passant una crisi aguda, agudíssima. El greixum del naturalisme, de l'egoisme, de la vulgaritat, han estat a punt d'ofegar al pobre romanticisme. Tanmateix n'hem fet un gra massa.

Tanmateix potser valia més el romanticisme, perquè, la veritat sigui dita, no ens podem enorgullir de gran cosa. Els gasos asfixiants, el "charleston", el cabell a la "garçonne", els pantalons Oxford, la "revue", el "jazz-band", i altres plagues de la nostra civilització (?), no són pas cosa de l'altre món. Així com hi han l'època dels romans, la de les crouades, la del Renaixement, hi haurà també l'època dels ximples. Aquesta serà la nostra, la dels nous

rics, la de la gran guerra, la de les barraques, la de les pianoles elèctriques i altres excessos.

Potser valia més el romanticisme, amb els seus cementiris, els seus xiprers i tota la necrofilia poètica; amb els seus "lions" i els seus "dandys"; amb els seus frac blau i els seus merinyacs; amb les seves llàgrimes i el seu fatalisme, i el seu beure vinagre per a estar pàllid; amb la seva bohèmia generosa i tronada, i les seves Mimi Pinson i Margarida Gautier; amb les seves conspiracions i barricades, valia més, que nosaltres el Romanticisme. Nosaltres no hem fet més que aixecar al burgès implacable i cretí; al vil acaparador; a l'usurer; al comerciant brut, etc., etc. En el Romanticisme hi havia una valentia, una noblesa i una generositat que no hi ha en nosaltres.

Ara mateix, un gran duc rus s'ha casat amb una noia de Nova York. Sembla que retornem als contes per a infants, tan cars al senyor Folch i Torres—toca ferro!

El príncep es casa amb la pastoreta. Però és que aquesta vegada la pastoreta tenia quatre cents milions de dòlars.

VIRAI

DOS MARRECS ES BARALLEN

A l'entrar al poble hi ha un gran pont, i en la riera, esbatussant-se, dos marrecs barbres inconscientment es desgracien tot barallant-se. Molt m'ha costat el separar-los. Fútil motiu de la baralla, un premi de bondat que el mestre entrega al noi més esbojarrat de l'encontrada. I vetllant per la dignitat de la classe proletària, un campió, designat pels seus companys, venjar l'afront es preparava.

Oh, paradoxa! Inconeguda sort en les primeres petjades de la vida; si per desfer un tort gastes el braó en les albors de llur puixança arribarss a la fita del camí? Que Déu t'emmeni amb sollicitud i et tregui aquesta santa foguerada, et doni calma a l'esperit, raciocini per a cercar-la i no vengis en un semblant la ingratitud que dius que ha fet ton mestre. Els nois primer han d'ésser infants. Deixeu als grans venjar agravis i accions dolentes, car el camí de la vida és quelcom llarg, i un jorn arriba que, per regal de reis un arma entreguen perquè hom s'esbravi.

I creume, amic, jo que a la vida soc aferrat, quan aquesta em fou donada, vaig perdre en aquell moment tot l'ardor de les foguerades.

Que la pau regni en vosaltres i una llesca de pa amb mel, i una abraçada, és quant teniu d'anar a cercar. Vostre mare no us ho negarà, si li conteu la vostra feta.

RAMON SAGARRA LLEO

GUSPIRA

A impuls del sentiment, en mos ulls sento
la hirsuta llàgrima que vol brollar
perquè tu tens defectes que pertorben
el camí triomfal de nostra llar.

Mes, àdhuc mon pensar, passi el que passi,
a tothora l'impuls sabrà acallar;
car té paleses proves que li ensenyen
que en la vida jamai es deu plorar.

VICTOR CANIGO.

PIETAT? PERDO? JUSTICIA?

D'un quan temps ençà que ve fent-se una lloable enquesta a favor dels presos polítics, aquests homes que tenen un ideal i que el purguen en una presó més o menys acondicionada, com si les presons es fessin per als idealistes!

Lladre, criminal i idealista són barroerament barrejats, i això fa que passi, per desgràcia, el que actualment succeeix. I em pregunto jo si una idea se'n va a la cella, amb renys, amb sermons; i em contesto: No, els ideals se'n van quan te'n vas tu.

Els règims imperants a dues nacions europees, vénen clarament a dir-nos: "Pensa igual que nosaltres, del contrari, ja saps què t'hi va." I els sentiments es revolten, les sangs es tornen més vermelles, i això fa que ambdues nacions es trobin més o menys odiades. Mes, no és això el que vinc i venim tots a demanar, sinó l'alliberament de presos que ho són perquè pensen diferent que els de dalt.

Ho demanem pel pare, vell, xacrós, que no menja i, tantejant amb el bastó, va a cercar el fill i a dur-li el menjar que es treu de la boca; ho demanem per l'esposa que plora, per l'esposa que, mancant-li diners, se'ls fa treballant, malgastant-se la salut treballant fora d'hores, i ho demanem també, pels infants, infants xamosos, que un jorn se'ls hi tirarà per la cara l'afront del pare, i que sempre, per ells, sereu uns botxins.

Doncs, sí, penseu sempre el que és la vida; l'home, sense excepció, té un ideal o altre, i perquè pensi a la seva manera se l'ha d'empresonar?

Ara, que torno a llegir el que he escrit, ho trobo mal fet i durament, durament dit, però és que em pujava del cor a la boca com bombolles de sabó que cauen perquè no n'hi caben més en el pot o xicra que es troben.

Perdoneu-me a mi, vosaltres, i a ells els qui hagin de perdonar-los, puix ja no puc explicar res més per un despreci dels meus amics que els hi he donat a llegir aquestes pobres línies, i que s'han mofat de mi, i després han parlat ells no sé de què, però m'ha semblat oir els mots: "Escriu, tonto, escriu, mentre nosaltres aprenem el "Blac-Bottom."

Res, contrasts...

JOAN ROLSELL ARENA.

ELS PRESOS SOCIALS

S'ha celebrat un consell de guerra contra onze ciutadans, entre els quals hi ha l'Oscar Pérez Solís i en Joaquim Maurin, per associació il·lícita i excitació a la rebel·lió.

Nosaltres, des del nostre punt de vista humanitari, continuem demanant l'indult dels presos socials i polítics, no solament d'aquests onze ciutadans, sinó de tots, entre els quals es troba en Joan B. Acher, "Shum".

COSES DEL TEMPS

—Vostè és un fresc!

—Em sembla que s'equivoca: la fresca és vostè.

PA DE FAJOL

Pa de fajol que té el gust de la terra,
verd de paisatge i gris daurat de cel;
plana d'Olot que ets una santa gerra
on la Bellesa hi va abocant la mel.

Pa de fajol que té gust de florida
i de virginitats triomfals,
i té aquell agredolç que té la vida
plena d'un poc de bé i de tots els mals.

Pa de fajol, morenós de pageses,
fortes i andides amorosament;
dolçor de galtes pels carrers enceses
i cabelleres d'or soltes al vent.

I si el pa de fajol porta la joia
d'aquests paisatges d'un verd clà tan viu,
em porta encara la gràcia d'una noia
que és l'ànima d'Olot que encara em riu.

Té un gust de vent que esbulla les fagedes
i un gust de sol que omple d'or els graners
i el goig xarbotador de mill fonts fredes
que alegren l'estiueig dels forasters.

Pa de fajol que a l'ànima encomana
l'ardentor dels volcans que crema terra endins,
si es torna foc d'amor que canta i entabana
els cors de les fadrines que riuen als fadrins.

Pa de fajol que s'ha tornat pintura
fresca i ardida de virolaments
i sobre el temps pendura
enlluernant de sol i frissejant de vents.

Pa de fajol que ets l'ànima olotina
forta d'ahir i clara pel demà,
que afermes sobre el front la barretina
i ens fas bategà el cor de català.

SALVADOR PERARNAU.

UNA TROBALLA

Tanmateix, si paréssim esment a tot el que ens envolta i, per acabar-ho d'adobar, tinguéssim les orelles acostumades a les activitats xafarderils, com les hi solen tenir les amables senyores—posem per cas—, ben segur que més de quatre vegades sortirien a la llum nous mots ben feliços que, si bé en sa majoria són d'una valor migrada, pel fet de decantar-se envers al costat vulgar de filosofia barata (?)—com solem dir—, no per això deixen de brillar si s'expressen amb oportunitat i les circumstàncies hi acompanyen.

No féssiu pas una ganyota de menyspreu, amics lectors, perquè la meua gosadia arriba al punt d'exposar teories d'aquesta mena. Uns fets recents m'hi empenyen; altrament, podeu comptar que en seria contrari.

Veureu, cuitaré a justificar-me.

En un "bar" dels millors de Santa Eulària, s'hi asseia vora nostra un home gros, d'aspecte agradable, que tot sovint ens sorprenia amb uns esternuts gegants que

ressonaven talment que gemecs de bou o de vaca—tant-se-val.

No podria dir com ni quant va entrar un nou subjecte llengua llarg, que sense escrúpols de cap mena, va començar a descapdellar barbaritats contra el nostre home dels esternuts, qui, amb una passivitat mai igualada, anava contestant amb escaients cops de cap.

Per fi, però, va increpar:

—I bé, ja esteu content ara que tothom se n'ha enterat? Jo seré tot el que volgueu, però vós sou un perfecte garibaldi.

Amb tot i que no sóc gaire pràctic en matèries insultants, vaig tenir la il·lusió d'haver fet una troballa i m'he apressat a donar-la a conèixer.

Ni cal dir que per sentir aquest debat es féu innecessari baixar a la categoria de xafarders, però, i si totes aquestes coses haguessin estat dites amb veu natural en lloc d'escarrassar-se cridant, que voleu dir que no valia la pena de posar un xic les orelles en guàrdia?

Jo crec que la troballa bé val aquest sacrifici.

XORCA DE TORDERA

BREU RESSENYA DEL DARRER PLE MUNICIPAL

La setmana passada es celebrà un Ple municipal. Ara, un Ple és sempre un aconeteixement pels regidors, perquè així es poden esbravar. I també, un Ple demostra l'harmonia d'aquests regidors, els quals cuïten a palesar-la amb frases galants i polides baralles.

El que hi hagué de més important en el Ple és:

Aprovació dels pressupostos prorrogats per a 1927 de l'Interior i de l'Eixampli. El primer és de 83.705,907'34 pessetes; el de l'Eixampli, de 15.418,051'51 pessetes. El pressupost de l'Interior és notablement augmentat, en comparació amb el de 1925-26, perquè hi han partides que no figuraven en aquell pressupost. Les més importants són: 55,000 pessetes per a l'adquisició d'un automòbil per a l'alcaldia; 100,000 pessetes per a conservació del Palau Reial de Pedralbes; 25,000 pessetes de subvenció al teatre "Liceo"; 12,000 pessetes pel sosteniment dels delegats governatius; 418,546'21 per pensions; pessetes 142,635'13 d'indemnització als funcionaris judicials.

S'aprovaren també unes importants transferències de crèdit, és a dir, diners que es treuen d'unes partides del pressupost i s'apliquen a unes altres. Són transferències ja realitzades, en el pressupost del segon semestre de 1926.

Els diners han estat trets gairebé tots de coses culturals, de subvencions a entitats benèfiques, millores de serveis, etc., etc.

S'aplicaren, entre altres coses, al sosteniment del Palau de Pedralbes, 50,000 pessetes; despeses de recepció i obsequis en representació de la ciutat, 2,500 pessetes; cotxes i automòbils pels regidors, 42.000 pessetes; viatges i comissions, 2.000 pessetes (aquests diners són a més a més dels que anaven consignats en pressupost).

Es discutí llargament l'abús de les gratificacions al personal de recaptació. El cap senyor Cardell ha cobrat de gratificació, en un any, 44.000 pessetes (el seu sou és de 15.000 pessetes anyals), i en canvi, els homes que han hagut de treballar hores extraordinàries a l'imtemperi han cobrat de gratificació 175 pessetes. L'ambient del Consistori fou advers a aquesta manera original de repartir les gratificacions i a què, mentre el personal de recapta-

ció en cobra, els altres funcionaris municipals i que treballen tant com ells, no. L'alcalde i els tinents d'alcalde interessats saberen fer callar als que protestaven.

Finalment, d'una manera molt bonica s'aprovà el concert dels cirkols recreatius i es prorrogà per tot l'any 1927. El concert no anava a l'Ordre del Dia. Però, impensadament, a tres quarts de deu de la nit, quan gairebé tots els regidors ja eren fora, es presentà la qüestió mitjançant proposició, no obstant dir la convocatòria del Ple que no s'aprovaria res que no anés en l'Ordre del Dia. I quan s'havia dit que tots els concerts eren perjudicials, i quan en el Ple passat el dictamen del concert dels cirkols recreatius pel segon semestre de 1926 havia estat retirat perquè es veia que el Consistori hi era advers, en aquest darrer Ple s'aprovà ràpidament i a més s'aprovà la pròrroga per tot un altre any!

ANNA PETROWA

que triomfa a "Eldorado"

FUTBOL

Ja ha passat tot l'enrenou; ja podem respirar amb totes les forces dels nostres pulmons.

Ja estem cansats de dir que ens lliurin de jornades com la de diumenge passat, però de fet es veu que l'interès és en fer-nos ia contra.

"Barcelona"- "Europa", ho diu tot; el que no diu, però, és que per a veure el partit s'hagi d'anar a cops de bastons i que per a comprar una entrada s'hagi de disposar d'una veritable fortuna.

El que tenia predilecció pel "Barcelona" i va pagar un "ull de la cara" per una entrada, de fet que no li va dolre tant en acabar-se el partit; per cinc "goals" es podia pagar això i molt més.

Ara que, pel que toca a l'"Europa", no ens errariem si diguéssim que el seu malhumor havia d'ésser intens i que fins, amb tota seguretat, havia d'arribar a les llars respectives.

De totes maneres, hem d'ésser raonables; cinc "goals" a cap trobem que és un resultat excessiu i que, al nostre entendre, no havia d'ésser precisament aquest el que en realitat havia d'assenyalar l'"score" al final de la lluita.

Ara que, l'"Europa", ens maliciem que abans de començar ja sabia de quin mal havia de morir, i això féu que el seu desconsol no passés de ratlla.

L'"Espanyol" no hi pot fer més; continua amb les seves ensopegades i amb la pèrdua de punts.

Tan contents que estaven amb el camp d'herba i tantes il·lusions que s'havién fet que en el seu camp serien els amos, i té, ja hi han rebut dos disgustos.

El de diumenge, però, havia d'ésser més fort encara, però els de Sabadell es veu que no saben el que es fan i no varen saber guanyar.

Que hi farem!

El "Gràcia" també continua amb les seves coses estranyes; diumenge va apalissar d'allò que se'n diu de debò als pobres terrassencs.

Sorts que els de Terrassa tenien l'estació a la vora i ens vàrem evitar de veure cares llargues.

Una altra vegada que no hi vagin tan confiats.

El "Badalona" s'ha empenyat en continuar a la cua i els altres no gasten gaires compliments per deixar-los el lloc ben lliure.

Són coses d'aquelles que no s'hi pot fer més; ens jugaríem un peix que per això no hi hauran baralles.

Pel que pugui ésser, nosaltres els recomanem un xic més de bona voluntat i més ganes de guanyar. Altrament seria ben fàcil que sortissin amb la seva.

Són coses que es veuen de lluny.

PILOTA BASCA

Aquesta nit el Sindicat de Periodistes Esportius celebrarà una festa de pilota basca al Frontó del "Principall-Palace".

Hi ha un programa d'allò que se'n diu interessant de debò, i això fa preveure que serà un èxit.

Nosaltres així ho desitgem.

TEIXI.

CARRERS DE BARCELONA IL·LUSTRATS

XERRAMEQUE
ARTÍSTIQUES

UN DIALEG I UN MONOLEG

A la "Sala Parés" dos pintors paisatgistes hi sostenen un diàleg de llums i coloraines força interessant. L'un és en Domènec Soler Gili, i l'altre en Joan Fuster: el primer ens parla del paisatge català pirinenc, ferreny i atractiu, i l'altre de l'assolellada terra mallorquina, sempre enlluernadora i fineta.

Prou conegut és en Domènec Soler, un dels nostres artistes més característics, intèrpret feliç de les muntanyes de Núria i dels voltants de Montesquiú, on beu directament l'art dels colors i de la perspectiva enfront del natural, logrant, mercès al sentiment estètic que duu a dintre i la traça que sap treure de la part de fora, produir belles pintures, fermes de dibuix, justes de distància i de valors i colorides amb unes pinzellades de set pams; la novetat d'haver posat a l'exposició alguns paisatges amb figura ben feta i col·locada amb encert, dona un nou atractiu a l'agradós conjunt que ofereix la "Sala Parés", perquè en Domènec Soler l'ha volguda tota per ell; i ha fet molt bé.

Entre els quadros de figura sobresurten per la importància de la composició i la justesa del colorit, *L'hora del batre* i *Del camp a l'era*, el qual, naturalment, va darrera del primer en tots els sentits, encara que s'aguanta com un home. Ara, de vistes de muntanya magnífiques i de notes suaus i dolces, no en vulgueu més: *Sol de tarda*, *Puigmal*, *Camí de Núria*, entre les primeres, *Perspectiva del Ter*, *Del castell*, etc., etc...

A les imatges brillants i les afirmacions categòriques d'aquesta exposició, respon en Joan Fuster amb una colla de fantasies mallorquines d'una bella valor decorativa, encara que de tant en tant deixa anar unes expressions fermes i ben cercades com el *Bodegó* que exposa i la visió grisa i fina de la badia de Palma, que nomena *Calma*, i el *Jardí poètic*, que ho resulta de debò.

També ens plau fer esment de *Foradada* i *Cala Boca*, pintures ambdues no pas fetes a cuita-corrents com altres de l'exposició, sinó amb el seny i la mesura de l'artista que sap el què es fa.

Si en Fuster no fos un professional prou conegut, ens atreviríem a donar-li un bon consell: el de què procurés acabar més els primers termes, per tal d'allunyar els altres de l'espectador; és una cosa que em sembla li donaria bon resultat.

Que no?

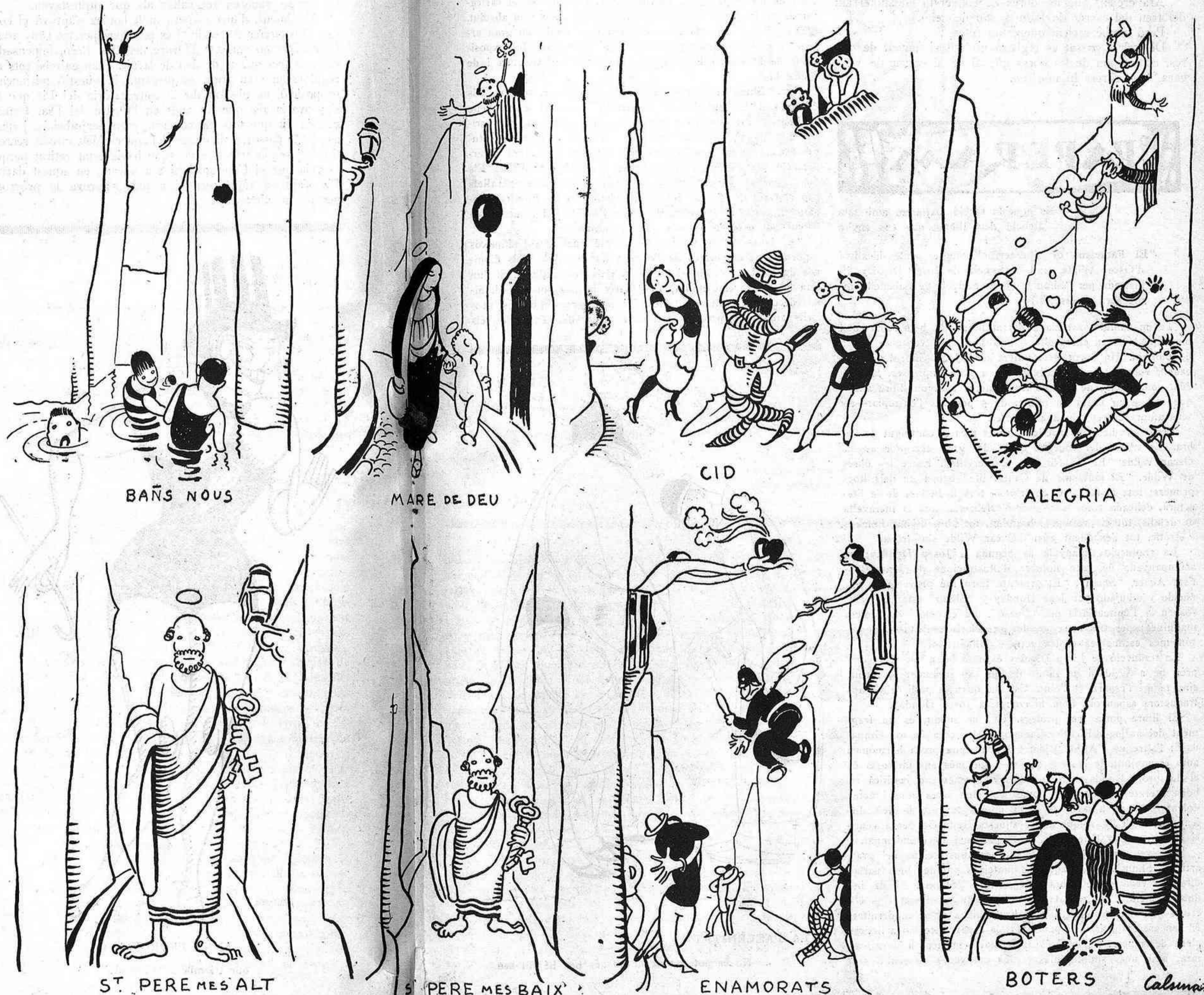
Doncs, no en parlem més...

A "La Pinacoteca" hi ha una notable exposició retrospectiva formada exclusivament per obres del qui fou un dels nostres millors artistes del segle passat, el pintor Martí i Alsina, un dels pocs prestigis que, per ésser just ha pogut resistir les ventades del modernisme del segle xx.

Vint-i-cinc obres de Martí i Alsina són sempre una bona lliçó i una agradable remembrança de com treballaven, donant-se en cos i ànima a l'art, els artistes meritissims del seu temps.

Veus ací un bell monòleg força interessant.

C. ARBO.

EL TREN DEL CARRER DE BALMES

Ara creiem que les obres de conversió en subterrani del tren del carrer de Balmes van de debò.

Però també creiem que estan fetes

Divendres passat es registrà un esclavissament de terres, en un pou de les obres que hi ha al carrer de Vergara. Dos obrers hi moriren.

En aquesta secció, parlarem amb tota atenció dels llibres que ens enviïn

“El Fantasma de Canterville”, conte panteo-idealista d'Oscar Wilde, trad. espanyola de Josep Donday, il·lustrada per “Shum”. (Joan Sallent, de Sabadell, impressor, 4 pessetes.)

Tenim damunt la taula el darrer llibre que hem rebut: una obra que és una meravella d'impressió, una veritable edició de bibliòfil. Ha sortit dels tallers d'en Joan Sallent, de Sabadell, i acredita a en Sallent com a gran impressor. No podem comprendre de cap de les maneres com un llibre així—que ben segur costa un mínim de 5 pessetes l'exemplar—els seus autors el vinguin a 4 pessetes.

Però si l'edició és excellent, ho és més el contingut de l'obra. Es tracta del conegut conte del gran escriptor anglès Oscar Wilde “El fantasma de Canterville”. Entre les obres de Wilde, “El fantasma de Canterville” ocupa un dels llocs primers; tota la força de descripció, tota la bellesa de la literatura, delicada com una obra d'orfebreria, tota la meravella de detalls, tot el profund pensament, tot l'humorisme immens i estètic, tot l'excellent gust d'Oscar Wilde s'hi troba.

La traducció espanyola és deguda a Josep Donday; va acompanyada de gran nombre d'il·lustracions de Joan Baptista Acher, “Shum”. “El presente libro fué proyectado, traducido y dibujado por José Donday y “Shum” estando reclusos en la Penitenciaría del “Dueso”, diu el colofó de l'edició magnífica; per tractar-se de dos presidaris espirituals, doncs, són més estimables el traductor i l'il·lustrador.

La traducció de Josep Donday és molt bona. Donday comprèn bé a Wilde i ha sabut traduir, no solament la forma, sinó també l'esperit de l'obra. Cal que quan es parli dels grans traductors espanyols, hom hi compti a Josep Donday.

El llibre porta tres pròlegs. Un, no inèdit, és un fragment del pròleg d'E. Díez-Canedo a “La casa de los Granadas”; l'altre és d'Anfós Vidal i Planas, una prosa harmònica amb el conjunt de la seva obra; el que més ens interessa és el del propi Donday. Josep Donday, serenament, justifica en bona literatura l'obra; els homes cometen actes bons i actes dolents—ens ve a dir—i la gent només es recorda dels dolents, però ell ha volgut donar aquesta traducció per a veure si contrarrestava l'efecte de l'acte pel qual fou condemnat.

Mereixen una especial detenció les il·lustracions del gran artista “Shum”. Des d'aquestes mateixes pàgines hem parlat diferents vegades de l'obra i de l'art de “Shum”. Ell és, indubtablement, i a desgrat de tot—ho han reconegut tots els crítics—un dels primers dibuixants catalans de la modernitat. El seu art és puríssim i penetrant; la seva concepció artística, plena de riquesa. “Shum” és un veritable mestre en la caricatura; amb unes simplíssimes ratlles prenyades de sentit, sap

expressar tot el que vol de la manera més punyent, agafant l'humorisme com a contrast per a fer més estètics els seus retrats de les tragèdies de la vida social. “Shum” és el caricaturista de la qüestió social; el seu intent ha reeixit en absolut. Quan “Shum” s'aparta de la caricatura, és també un gran artista, com ho mostraren les obres que presentà a les exposicions de l'“Ateneu Enciclopèdic Popular” de Barcelona i de Sabadell.

Ara, “Shum” ens presenta un nou aspecte del seu art. Els dibuixos d'“El fantasma de Canterville” són un gran avenç de l'obra seva; ells ens mostren les grans coses que pot arribar a fer aquest artista condemnat. Al costat de la caricatura social, “Shum” ens ha presentat una altra caricatura, interpretació perfecta de l'esperit humorístic d'Oscar Wilde. Els dos aspectes de caricaturista de “Shum” avancen paral·lels cap el camí del triomf definitiu; “Shum” ja ha triomfat plenament, però “El fantasma de Canterville” ens diu que el seu triomf pot ésser molt més gloriós encara.

“El fantasma de Canterville” conté onze grans dibuixos—portada, falsa portada de l'obra, retrat de Wilde, els dibuixos de capítol i colofó—i les set inicials dels capítols. Si l'un està bé, l'altre està millor. Les lletres inicials són uns dibuixos decoratius molt agradables. Els onze grans dibuixos, acolorits amb gran precisió, són onze meravelles d'art. Són els

LA PATERNITAT

—No és pot pas negar que és ben bé fill seu.

GENEROSITAT

—Figúra't que els vàrem fer catorze "goals" a zero, i encara es queixaven perquè els hi deixàvem el zero. No es pot ésser generós.

millors que hem vist d'ell. D'aquests dibuixos, n'hi han quatre que només els pot fer un mestre en l'art del dibuix: són la fantasma emmantellada de la falsa portada, d'una puresa de línies, d'un efecte decoratiu sorprenent; l'encontre del fantasma i Miss Virgínia, en el capítol cinquè, l'efecte del qual radica en el contrast del realisme del fantasma esquàlid i encadenat, amb els arbres secs al fons, i la delicadesa i ingenuïtat de la noia; la xicota lluminosa del capítol sisè, ben segur la millor producció de "Shum" en la seva obra total, i el retrat de Wilde, que no desdiu per res de les obres dels grans retratistes anglesos i alemanys; Miss Virgínia E. Otis, en el primer capítol, és una obra excellent, com totes les altres que "Shum" ha fet per "El fantasma de Canterville", però no arriba a tenir la força poderosíssima dels quatre dibuixos que hem esmentat, especialment perquè les mans de la noia, massa simplificades, topen un xic amb el restant de la producció.

Felicitem a Joan Baptista Acher "Shum", per la seva gran obra. Felicitem també a Donday per la seva traducció i a Sallent per la seva edició.

"Radio-Lot"

Es lògic suposar que cada radioient té ja el seu corresponent exemplar de la revista "Radio-Lot", donat el màxim interès que aquesta excepcional publicació catalana de radiotelefonía té per tots ells.

La corresponent al mes de novembre supera les anteriors edicions, ja que per ésser dedicada al micròfon conté, a més d'una gran quantitat d'excellent illustració, bells articles literaris i tècnics i les bases d'un concurs extraordinari de Ra-

diogronia amb premis en or i argent. Es, doncs, digne d'elogi per tots conceptes aquest extraordinari número de "Radio-Lot".

ALPHA.

LICEU

Aquests darrers dies, les obres russes—"La ciutat invisible de Kitej" i "Boris Goudunoff"—i "Orfeus" han ocupat gairebé tots els programes del "Liceu". Això prova que la gent de gust, els veritables amants de l'art, encara pesen un xic a Barcelona.

Això no obstant, la setmana passada es reposà la vella òpera "L'africana". La cantà en Fleta. Sense deixar d'ésser el cantant de sempre, allà on hem vist millor a Fleta és en "L'africana"; va tenir moments molt encertats, dintre el seu gènere frívol. Al final hagué de cantar els "couplets" d'habitud. En "L'africana" Fleta obtingué molt més èxit que en el dia del seu debut. Spani, Novo, Gorinaka i els altres cantants, van estar inferiors a ell. El mestre Paolantonio, molt bé.

El teatre, aquell dia, estava lluit com mai no l'havíem vist; els més antics concurrents ens digueren el mateix. Només hem de dir que els passadissos del pati estaven plens i que

s'esgotaren tots els números dels guarda-robes.

Dimarts passat es reposà la bellíssima i deliciosa òpera de Gluck "Orfeus", de la qual l'any passat—en ésser reposada després de llargs anys de no haver-se cantat a Barcelona—parlàrem amb l'extensió que es mereix. Els mateixos cantants de l'any passat la interpretaren amb la mateixa precisió: la senyoreta Zinetti, artista de primera qualitat, va fer meravelles.

Ahir es posà "El príncep Igor", de la qual parlarem la setmana vinent.

NOVEDADES

Dues novetats ens ofereix el teatre català aquesta setmana: la reestrena de "No es tan fiero el león...", de l'Albert Llanas, i l'estrena d'un acte de Joaquim Montero: "Els capells d'en Cunill". Pels títols d'ambdues obres pot veure's que es tracta d'un programa essencialment còmic. I pot veure's que l'empresa no perd ocasió per atreure's al públic amb bones maneres, és a dir: donant-li obres que li plagin.

De l'obra d'en Llanas, que no coneixíem—el qual vol dir que equival a una estrena, ja que nosaltres, mal ens està el dir-ho, ho coneixem tot—sentim dir que té més gràcia que la de molts joves d'avui amb fama d'humoristes. L'humorisme d'en Llanas, senyors, és—encara que no vulguin—or de llei. Això hi ha que recordar-ho sovint. Sobretot quan no pot superar-se.

L'obreta d'en Montero, "Els capells d'en Cunill", és un acte escrit amb aquella comicitat de bona llei i amb aquell "savoir faire" que ens té acostumats el distingit autor de "A Montserrat".

La interpretació de les dues obres, excellent per part de tots els intèrprets.

APOLO

El passat dimecres s'estrenà en aquest teatre el drama d'en Lluelles "L'obstacle". Com tantes altres vegades, no som a temps de parlar-ne. Però en Lluelles és un amic nostre i

ENRIC LLUELLES

un dels autors joves de més vàlua, que ha estrenat, amb gran èxit, "L'obstacle" al teatre "Apolo"

un autor de grans condicions, tot el qual vol dir que obtingué un gran èxit.

La propera setmana en parlarem, senyors.

ESPAÑOL

El senyor Ramon Campmany ha estrenat en aquest teatre l'adaptació teatral d'una novella poca-solta de "Clovis Eymerich". Cal dir, abans que res, que el senyor "Clovis Eymerich" és un pobre imitador d'en Folch i Torres, el capità general dels Pomells de Joventut, el de "La rateta que escombrava l'escaleta". Amb això ja està dit tot.

A l'acabar la representació, el senyor Campmany, que no és autor ni de cinquena categoria, s'atreu a dir al públic—hi ha gent molt atrevida!—que fins llavors, fins a l'estrena de "La puntaire", al Parallel no s'hi havien estrenat més que comèdies brutes o poca-soltes. Home, per Déu, "sanyó" Campmany! Al Parallel s'hi han estrenat "L'auca del senyor Esteve", "Montmartre", "Iris", "L'auca de la cupletista", "La Marieta de Pull viu", "Los arlequines de seda y oro", "Santa Inquisición", i altres obres molt superiors en tot—en tot, comprèn, "sanyó" Campmay?—a "La puntaire". I no val a dir bestieses!

TALIA

En De Rosas, ha representat "El padre", d'August Strindberg. També ha volgut el gran actor que el públic del Parallel aplaudís l'art veritable d'un dels més fermes autors mundials. Això està bé, i ho celebrem.

El passat dimarts estrenà "El problema central", de Fracarolli. Com es tracta d'una obra gens vulgar i de gran empena, deixem la crítica per a la setmana entrant. Coses així no es poden tractar massa a la lleugera.

ELDORADO

Després de l'estrena de "Blancaflor" que, desgraciadament, no va ésser res, l'estrena de "Las mujeres son así, o amor con amor se gana". També aquesta vegada es tracta d'autors de Madrid. Quina mania! I quina tossuderia els empresaris! Que es pensen que els autors de Madrid ho fan millor? Però, home, si estan demostrant tot el contrari!

La música, del mestre Luna, és l'únic que es salvà del naufragi.

NUEVO

"Picarols" és una revista com totes les revistes: poca-solta i ensopida. Si no ens volem enfadar—que no ho volem—, val més que ho deixem córrer. La música, del senyor Parera, impersonal i vulgar. En la lletra i en la presentació hi ha quelcom aprofitable.

BOB.

Sembla imminent una guerra entre els Estats Units d'Amèrica i Mèxic.

Els americans estan preparats, però els mexicans no els tenen por.

Hi ha tanta pau al món, són tan excel·lents tots els governs d'arreu, fa tant de temps que no hi ha hagut cap revolució, que això encara ens distreuria.

✽

Per a demostrar la pau del món de què acabem de parlar, només cal haver llegit els diaris aquesta setmana—com les anterior—. Veus ací el resum del que passa al món:

Disturbis a Anglaterra, amb motiu de la represa del treball dels minaires; revolució a Mèxic; revolució a Nicaragua; moviment hostil al Marroc; abusos feixistes; revolució a la Xina; incidents greus entre Cuba i Uruguai; introducció dels Estats Units d'Amèrica en les coses de Nicaragua; disturbis religiosos a Albània; incident germano-polonès, a la frontera; bivatant entre França i Alsàcia i Lorena; conflictes entre Xina i Bèlgica; conflicte fronterís franco-italià, rebel·lió de 160.000 pagesos russos, dirigits per antics caps tsaristes.

❖

Els excessius abusos feixistes, van provocant més cada dia una reacció a tot el món (a Itàlia, els pobres antifeixistes no poden fer res,

Els ex-combatents italians que resideixen a Alemanya, han anat a protestar davant l'ambaixada italiana de Berlín de la política feixista.

❖

Mussolini ha declarat que Itàlia està en excel·lents relacions amb Anglaterra i amb Turquia.

Sí?

Doncs, per què els feixistes entraren a una casa anglesa del Dodecanès (territori grec) i destrocaren els retrats dels reis anglesos?

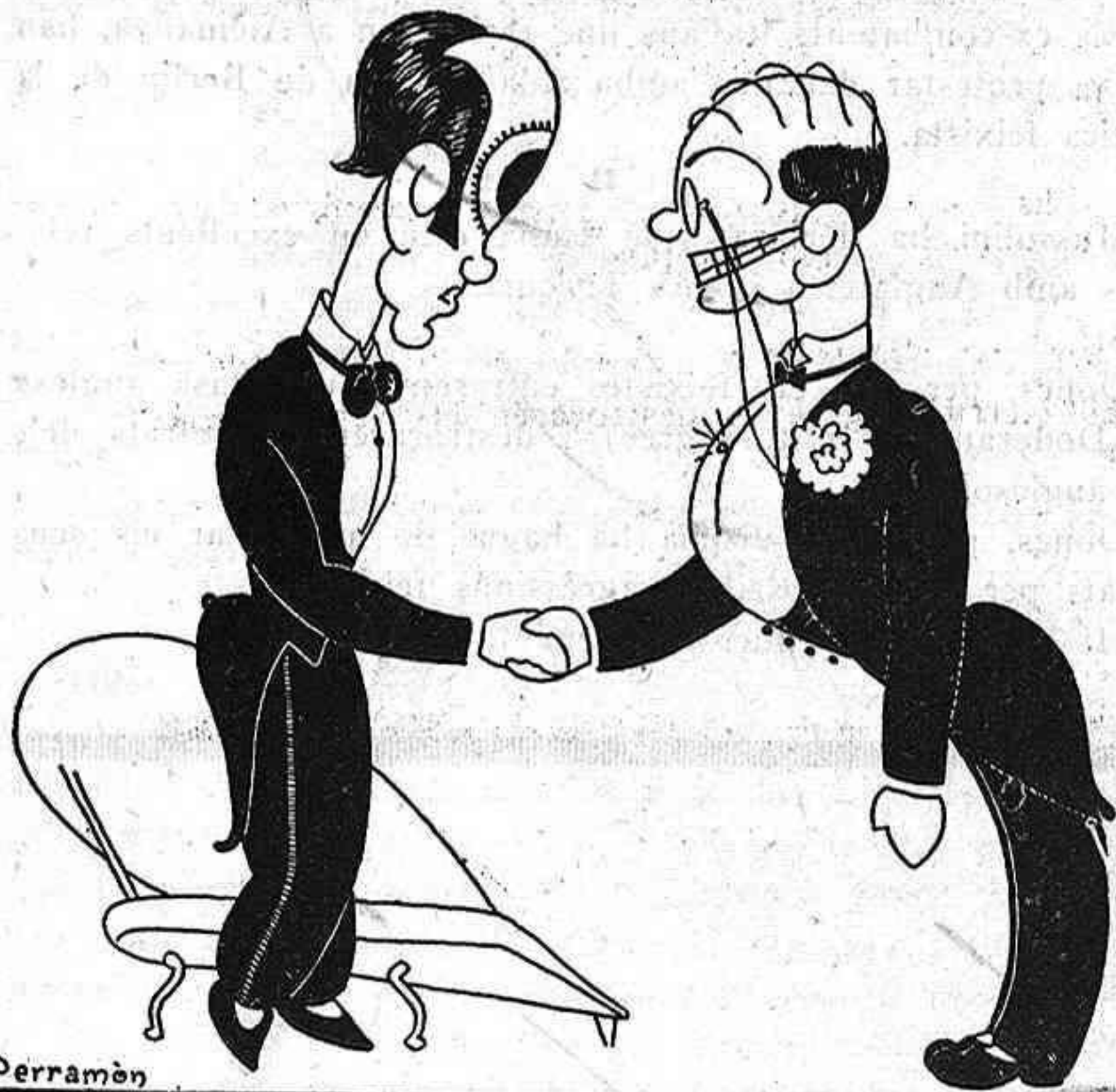
Doncs, per què Turquia ha hagut de mobilitzar els seus soldats per por a possibles agressions feixistes?

Hi han amistats que, francament, no entenem.

ELS BONS SENTIMENTS

—Vinc d'apujar el lloguer als meus inquilins, quan s'ha posat a ploure. I, miri, em fa una pena, quan plou, pensar amb els pobres que no tenen casa.

Perramón

DESPRES DEL CONCERT

—Si jo sabés tocar com vostè...
 —Què faria?
 —N'aniria a aprendre.

Sembla que el moviment comunista xinès triomfa. Txang-Kai-Xec, cap dels comunistes, ha proclamat el Govern a Canton, i té confiança en la seva victòria definitiva. Sembla que ben aviat la Xina serà un país soviètic com Rússia. Ells elements avançats europeus demanen que es reconegui el govern soviètic xinès, a fi que no passi com a Rússia que s'ha estat tant de temps sense voler-lo reconèixer.

Ha mort Krassin, l'ambaixador soviètic a Londres. Krassin, home ric, intel·ligentíssim, gran diplomàtic, havia figurat sempre a l'extrema esquerra; quan la revolució russa, no es pensà gens en ingressar en les files bolxeviquistes. Krassin era un gran home de món, "l'home més europeu de tota la Rússia roja", que li deien. Per això era enviat a representar totes les qüestions difícils; Krassin, que havia deixat la seva carrera d'enginyer per a dedicar-se a la diplomàcia, complia magníficament bé el seu comès.

La seva mort ha estat molt sentida a Rússia.

Han arribat a Brusselles tots els conspiradors catalans expulsats de França; són prop d'un centenar. Podran romandre a Bèlgica mentre no es fiquin en política i no intentin comprometre la pau belga.

Els processats a França—sense comptar-hi Garibaldi—són trenta: vin-i-cinc catalans, quatre italians i un uruguaià.

Ara comencem a creure que la vaga dels minaires anglesos va cap a la solució. Són molts, ja, els que han reprès el treball.

Els obrers anglesos han triomfat un xic, però no han aconseguit la victòria que esperaven i que esperàvem.

Es molt humana, però, aquesta mica de capitulació; set mesos de vaga són molts, per uns obrers.

L'"Academia de la Lengua Española" ha estat ampliada. Hi tindrem representació de llengües catalana, basca i gallega.

A Barcelona s'ha prohibit que es celebri cap acte en el qual s'hagi de parlar en català.

S'ha ordenat a les senyorettes de Telèfons que parlin castellà amb els que demanen conferències telefòniques.

F. P. C.: Segurament la vostra poesia anirà a l'Almanac. —Paperol: No, certament, encara no heu passat el vostre aprenentatge. Altrament, no són les proses de caràcter líric el que més ens convé.—Gonçal d'Aix: No, amic, ni volem intentar la sort. Es segur que l'article no pot passar.—J. R.: Perdoneu, però no trobem l'excursió prou interessant; és purament una fidel narració objectiva.—Xorca de Tordera: Bé, segurament es publicarà, si pot ésser, en aquest mateix número.—F. T. A., de S. (G.): Sense llegir-ho va al cove. No podem admetre res escrit a ambdues cares del paper.—Kadafort: També passem a la Direcció de "La Campana de Gràcia" la vostra darrera composició que hem rebut.—Senyor Caseró: Hem rebut el vostre article, justificant la vostra dimissió de regidor. Es a l'Ajuntament i no a nosaltres a qui us heu de justificar; entesos?—C. A. R.: No, maco, no! —Anicet: Només pensar-se que us podem publicar la bestiesa que ens heu enviat, és una ofensa greu que ens féu.—E. M. C. S.: Sentim molt la mort de la vostra estimada, però no podem fer participar la vostra dolor als nostres lectors.—Ordep I.: No, filleta, no.—J. M.: El que vós ens heu enviat no són versos, ni res; no sabem el què són.—J. C.: "Els deu manaments" són massa llargs.—T. R.: A l'hora d'arreglar l'Almanac, ens mirarem el vostre "valent".—J. R. A.: Anirà, un xic retocat.

L'Esquella i La Campana. Impremta, Barcelona Olm, 8,

Talonarios
de la

LOTERIA DE NAVIDAD

Los de 100 hojas 1 peseta
 » » 50 » 0'60 »

El Año en la Mano

Almanaque - Enciclopedia de la vida práctica para 1927

Todo comprador de EL AÑO EN LA MANO, tiene participación al billete entero de la

Lotería de Navidad, N.º 11.573

EL AÑO EN LA MANO se vende a los siguientes
PRECIOS: A la rústica, Ptas. 1'50 - Encuadernado, Ptas. 2

Dia 18 d'aquest mes

Extraordinari de

La Campana de Gràcia **Número 3.000**

57 anys d'existència

Aquest número anirà il·lustrat pel bo i millor dels dibuixants i amb reproduccions de les més famoses làmines publicades durant els 57 anys

ESCRITS PER LA FLOR I NATA DELS NOSTRES ESCRITORS

16 planes

60 cèntims

AVIAT

DEL BORN AL PLATA d'En Santiago Rusiñol

Volum III de **PRESONS D'EUROPA** LA BASTILLA

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliures del Cir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

EL CANT DEL DÍA

*Asómate a la ventana,
que fa estona que t'espero,
pensa que les passo negres,
i si no sales me muero.*